

1988, 10. března – Sdělení VONS č. 732 „Augustin Navrátil znovu trestně stíhán“ o zahájení trestního stíhání Augustina Navrátila obviněného z trestného činu útoku na státní orgán a orgán společenské organizace.

V rámci rozsáhlé policejní a administrativní akce, směřující ke zmaření celonárodní katolické pouti ke cti blahoslavené Anežky, byl 4. 3. v dopoledních hodinách zadržen Augustin Navrátil z Lutopecen u Kroměříže, katolický aktivista, signatář Charty 77 a autor 31 bodové petice za odluku církve od státu a za obnovu náboženských svobod, kterou do dnešního dne podepsalo více než 400 000 občanů.¹ Na rozdíl od několika desítek obdobně postižených katolických či občanských aktivistů byl však A. Navrátil krátce po svém zadržení obviněn vyšetřovatelem Okresní prokuratury v Kroměříži JUDr. Jaroslavem Vavříkem z trestného činu útoku na státní orgán a orgán společenské organizace (§ 154 odst. 2 tr. z.). Tohoto trestného činu se měl dopustit tím, že své „Oznámení o podezření z trestného činu zneužití pravomoci veřejného činitele a rozšiřování nepravdivých zpráv“, zaslané dne 10. 2. 1988 okresní prokuratuře, „rozmnožil a předal dalšímu přesně nezjištěnému okruhu osob“.² A. Navrátilovi hrozí, bude-li shledán vinným, trest až do výše jednoho roku vězení.

V kostce běží o toto: Jaroslava Bršlicová, tajemnice OV ČSL v Kroměříži, zveřejnila 3. 2. v okresních novinách Kroměřížská jiskra článek „Odmítáme snahy zneužívat náboženského cítění členů ČSL“, ve kterém útočí na petici katolíků, označuje ji za požadavek návratu k období před únorem 1948 a za snahu zneužívat náboženského cítění občanů k opozičním politickým cílům. A. Navrátil se jako autor petice proti tomuto článku ohradil oznámením – kompetentním spíše věcně než právně – okresní prokuratuře, které následně rozmnožil. Nicméně nejostřejší formulace jeho oznámení zní, že se „článek ... hrubým způsobem snaží ovlivnit veřejné mínění občanů tak, aby je lstivým způsobem odradil

od využití jejich ústavního práva³ – podobné tvrzení je absurdní kvalifikovat jako trestný čin. Pro spravedlnost dodáváme, že podle zatím neprokazatelných, leč hodnověrných zpráv je sama J. Bršlicová v této věci předmětem vydírání a nenese proto plnou morální odpovědnost za text, který pod svým jménem zveřejnila.

A. Navrátil byl policejně zadržován od 4. do 7. března, aniž byl předán prokurátorovi, čímž byl porušen zákon – ostatně nebylo to jediné porušení zákona, jehož se bezpečnostní orgány v těchto dnech dopustily. [Dne] 7. 3. 1988 byla v bytě A. Navrátila vykonána domovní prohlídka, při níž byly odňaty různé písemnosti. Odpoledne téhož dne pak okresní prokurátor zamítl návrh na uvalení vazby a propustil A. Navrátila na svobodu.

Chceme věřit, že čistě účelová právní fraška, jejímž cílem bylo zdůvodnit internaci tohoto prominentního katolického aktivisty po dobu pouti, nebude nadále pokračovat a že trestní stíhání proti A. Navrátilovi bude neprodleně zastaveno.⁴

Informace o Chartě 77, r. 11, 1988, č. 6, s. 10–11.

POZNÁMKY

¹ Petice nesla název „Podněty katolíků k řešení situace věřících občanů v ČSSR“ a byla zveřejněna na konci listopadu 1987. Během následujícího roku se začala masově rozšiřovat a získávat nečekanou podporu věřících, ale i lidí, kteří se nehlásili k žádné církvi. Svou podporu jí veřejným dopisem vyjádřil i kardinál František Tomášek, který vyzval věřící k jejímu podepisování. Pod petici o 31 bodech se nakonec podepsalo přes 600 000 občanů Československa. Jedná se tedy o vůbec nejrozsáhlejší petiční akci v rámci Československa, jejíž význam spočíval právě v množství lidí, které dokázala oslovit. Navrátil v petici mj. požadoval odluku církve od státu, plnou náboženskou svobodu, omezení zásahů státu do vnitřních záležitostí církve, obnovu činnosti mužských i ženských řeholních společností, zabezpečení náboženské literatury dle potřeb věřících, rehabilitaci nezákonně odsouzených kněží, řeholníků a laiků. Text petice byl publikován např. in: *Listy* 18, 1988, č. 1, s. 41–43; *Studie*, 1988, č. 1, s. 54–60; také HOLEČKOVÁ, Marta Edith: *Cesty českého katolického samizdatu 80. let*, Praha 2009, s. 54–61; HANUŠ, Jiří – BALÍK, Stanislav: *Katolická církev v Československu 1945–1989*, Brno 2007, s. 59.

Petice a další dokumenty s ní související, mj. průvodní dopisy k petici adresované generálnímu tajemníkovi KSČ Miloši Jakešovi, předsedovi vlády ČSSR Lubomíru Štrougalovi, řediteli sekretariátu pro věci církevní Vladimíru Janků, papeži Janu Pavlu II., papežskému nunciu arcibiskupovi Francescu Colasuonnovi a pražskému arcibiskupovi kardinálu Františku Tomáškovu a Navrátilovy žádosti představitelům československé justice s žádostí o vyjádření se k legálnosti petice jsou uloženy in: LP, Sb. VONS, inv. č. 225, sign. II/3, kart. 38.

- ² Usnesení vyšetřovatele Okresní prokuratury v Kroměříži, oblastní oddělení vyšetřování pro okresy Gottwaldow, Kroměříž a Prostějov JUDr. Jaroslava Vavříka o zahájení trestního stíhání A. Navrátila pro trestný čin útoku na státní orgán a orgán společenské organizace ze 4. 3. 1988 je uloženo in: tamtéž, sign. I/7, kart. 38.
- ³ V podání A. Navrátila z 10. 2. 1988 bylo dále mj. uvedeno: „*Je proto jen hrubým a záměrným zkreslováním skutečnosti Jaroslavy Bršlicové, když účel podpisové akce ztotožňuje s cílem zneužívat náboženského citění k opozičním a politickým cílům. O tom svědčí i skutečnost, že nikde jinde na území ČSSR se žádný politický nebo jiný orgán o uvedené petici takto nevyjádřil. Nejspolehlivějším argumentem, co si o petici myslí, je však vlastní postoj věřících občanů, včetně členů ČSL, kteří se v tak hojném počtu na podpisové akci stále účastní.*“ Tamtéž.
- ⁴ K případu Augustina Navrátila dále viz sdělení VONS č. 760, 775, 796, 798, 832, 864 a 925, dokumenty č. 763, 778, 800, 802, 836, 868 a 929. K jeho předchozí perzekuci viz sdělení VONS č. 73, 486, 490, 491, 498, 513, 516, 558, 567 a 586, dokumenty č. 73, 489, 493, 494, 501, 516, 519, 561, 570 a 589.